

BERNEA
Stewart

ISBN 978-606-8195-16-2

Ernest
BERNEA

PRELUDII
ÎNDEMN LA SIMPLITATE
CEL CE URCĂ MUNTELE
TREPTILE BUCURIEI

PREȘANIA

CUVÂNT INTRODUCATIV ERNEST BERNEA

pagina 5

Cele trei cărți pe care le prezentăm aici într-un singur volum intitulat „Preludii,” nu au fost scrise după un plan dinainte stabilit, ci sunt răspunsuri spontane la unele probleme acute contemporane.

Prima carte „Îndemn la simplitate” a fost scrisă în anul 1939 și a apărut în 1941 la Editura Cugetarea. Următoarele două, una scrisă în 1944-47, iar cealaltă în 1963-64, sunt inedite.

Le-am numit „Preludii” deoarece le socotesc o întoarcere la sinteza noastră filosofică „Setea de absolut.”

În cuprinsul acestor pagini am schițat o seamă de teme filosofice, care formal fac jocul între notație și eseu. De aceea ele nu au caracter prea tehnic, de strictă specialitate, ci mai mult unul de mărturisire. Îndelung experimentate interior și controlate cu datele lumii externe, aceste însemnări încearcă să prindă pe scurt stări ale spiritului omenesc, spirit în continuă luptă pentru cucerirea unor zone fertile și pure.

Prefacerile profunde la care a fost supusă lumea contemporană au azi mai mult ca oricând, o atitudine lipsită de judecăți, o atitudine pozitivă și creatoare în fața problemelor ce ni se ridică și par să angajeze întreaga noastră răspundere în fața destinului uman și al civilizației. În acest fel vom ieși din impas și efortul nostru ne va purta acolo unde dorim să ajungem: la împlinirea unei formule superioare de viață.

Paginile de față încearcă să exprime tocmai acest lucru; ele sunt mărturiile ale unui sens afirmativ în fața vieții. Trista privilegiu a unei lumi apăsate fără voie de manifestările propriu-

lui său geniu, desigur ce seaca uneori bucuria noastră de a exista și a trăi ca oameni, nu poate aștepta schimbarea la față a stării de lucruri existente, până când nu se produce o alta orientare a spiritului și care trebuie să înceapă prin a acorda mai multă încredere și prin angajarea sa pe o cale a afirmației spirituale.

Un om se caută pe sine însuși, și prin el pe cei ce-l înconjoară, caută o lume a sa și o lume a noastră în ce are ea mai durabil și de preț. Prezentarea atâtor experiențe și formule poate ca au adus ceva din acele pledoarii gratuite ale unor oameni însețați de absolut și când acestea nu au reușit, au mai putut rămâne doar cântecele lor de pelerini.

Est
BERNEA

ÎNDEMN LA SIMPLITATE

ÎNDEMN LA SIMPLITATE

pagina 10

01 | ÎNDEMN LA SIMPLITATE

Omul, prin natura și condiția lui, a purtat de-a lungul vremurilor o luptă dureroasă și continuă pentru câștigarea unui prisos de bine. În epoca modernă și contemporană acest bine a fost văzut sub forma civilizației și a progresului. Singur sau în colectivitate omul s-a străduit în acest sens.

Judecat în roadele sale, astăzi după o îndelungă experimentare, progresul continuu s-a dovedit pe cât de înșelător, pe atât de dăunător. Omul modern a avut o mare sete de mai bine, dar nu s-a aplecat îndeajuns asupra condiției și sensului acestui bine. El a confundat binele cu dorința și plăcerea, l-a confundat cu apetitul. Punctul luminos, creator și unificator a lipsit. Lumea modernă s-a încrezut prea mult în calitatea naturală a omului, s-a încrezut mai mult decât era necesar în civilizație și progres și nu a bănuț ce anume înseamnă acestea în împlinirea unui destin uman superior; drumurile s-au deosebit, pentru că deosebite erau idealurile.

Civilizația epocii moderne a cultivat o seamă de tendințe și aspirații care nu întotdeauna au satisfăcut dezvoltarea omului pe căile ce îi erau proprii și definitorii; această civilizație i-a creat continuu tot alte nevoi, tot alte bunuri care trebuia să-l satisfacă; dar la cele satisfăcute apar mereu altele care fac cursă la nesfârșit.

Se spune că viața omului de azi este complexă, că totul merge către o diversificare a condițiilor și mijloacelor, integrându-se acestei diversificări însăși problema scopurilor.

Să încercăm o lămurire a lucrurilor.

Starea omului de azi nu înseamnă complexitate, ci complicație; și aceasta vine din lupta ce se dă pentru cucerirea sectorului material care a devenit scop în sine și, într-un anume fel, singura cale a salvării omului. Continua creștere a nevoilor

materiale, dezvoltarea lor fără limită a pus omul la dispoziția unor factori exteriori care i-au ridicat libertatea și i-au făcut imposibilă realizarea pe plan interior a unei ordini morale (caracterul) și spirituale, dimensiune definitorie și păstrătoare a demnității umane. Cuceririle materiale ca scop suprem au pus omul sub povara unor date secundare naturii sale și l-au scos din destinul său spiritual care îi ordona lumea și viața către împlinire.

Educația, ea însăși a fost făcută în raport cu unele valori la modă de natură mai mult materială sau socială. Omul a avut continuu o sete de a progresa, dar unde și în ce fel? Aici încep deosebiri. Omul de azi luptă și el să câștige mai mult bine, dar a redus condiția și sensul existenței sale la nevoile materiale, cultura devenind un fenomen de ornamentație și distracție, în cel mai bun caz de rafinament. Atunci când a încercat să depășească starea dată a gândit totul raportat la oameni, în colectivitate, nu raportat la un sistem de valori care ar satisface condiția și destinul său în ce are esențial și durabil. Etica modernă și-a tras substanța din întrecerea între oameni și a satisfăcut formele trecătoare ale modei, care au luat uneori caractere de absolut, absolutul relativului.

Cu cât omul și-a creat mai multe nevoi materiale și a existat numai pe dimensiunea socială, cu atât el a devenit mai puțin stăpân pe sine, cu atât a fost mai puțin liber. Spiritul său aparent elevat s-a redus și s-a debilitat. Cucerind tot mai mult în zonele periferice ale existenței și renunțând la ceea ce îi era esențial, renunțând la ceea ce era definitoriu în folosul unor podoabe și artificii, el și-a pierdut adevărata frumusețe și tărie. Viața spirituală a omului a avut toate aparențele unei adevărate creșteri, dar în realitate s-a produs o sărăcire; lipsit de o cuprindere a întregului, de un principiu ordonator, supus unor date efemere,

această viață nu a putut fi creștere organică, firească și logică deodată, ci o adunare, o adăugire cantitativă continuă. Atunci când a intervenit o ordonare, aceasta s-a produs printr-o constrângere care a redus la minimum cugetul și universul nostru moral; așa a apărut abstracționismul, o gravă maladie a secolului pe care îl trăim, mai gravă în politică decât în știință sau artă.

A fi o ființă complexă nu este în sine o stare rea, ci dimpotrivă. Omul este o astfel de ființă cu multiple dimensiuni și funcțiuni. De aceea natura lui implică o creștere organică, de mare amplitudine și profunzime, în primul rând a datelor esențiale, a stâlpilor vieții sale morale. Altfel ajungem la tipul omului modern contemporan nouă, omul redus și descentrat. Povara trufiei, povara propriilor creații ale omului, povara combinațiilor și construcțiilor utopice ale așa-zisului progres civilizator, apasă greu asupra lumii contemporane.

Omul de azi confundă complexitatea cu complicația; acesta este numele adevărat al stării sale interioare și sociale. De aceea este atât de greu de satisfăcut, de aceea este atât de nefericit. Omul despre care vorbim este mereu nemulțumit, mereu ridicat împotriva condițiilor existente și a vieții însăși.

În setea sa de progres și civilizație materială omul s-a descentrat și risipit; dând o deosebită atenție unor condiții și aspirații situate la periferia naturii și destinului său, acest om s-a supus de bună voie unor condiții care și dacă existau nu-i aparțineau în mod esențial și definitoriu; el s-a construit înfruntând legile ființei sale morale și spirituale. Sufletul său orgolios s-a împodobit nefiresc, a făcut operă de ornamentație și într-un efort disperat a luptat să iasă din făgașul destinului propriu, de om.

Pentru ca o înnoire să fie posibilă, omul trebuie să renunțe la poziția materialistă în fața lumii și vieții, să înlăture podoabele

iluzorii ale modernismului pentru a-și putea regăsi echilibrul și fructifica datele originare esențiale făpturii sale.

Nu poate fi vorba de o renunțare la progres și nici de o întoarcere la „starea naturală” a unui Jean Jaques Rousseau, ci de o considerare și valorificare a ceea ce constituie fundamental și plural condiția noastră de oameni. Ce anume înseamnă pentru noi o întoarcere? Înseamnă renunțare la deruta materialismă care dezumanizează, renunțare la tot ceea ce duce la resentiment și negație. Ce înseamnă progres? Înseamnă dezvoltare, înseamnă creștere din sâmburele generator al ființei, înseamnă, în limita superioară, înflorire; aceasta înseamnă a fi om adevărat și întreg, a fi distins și civilizată: înflorire. Să ajungi să-ți exprimi esența, aceasta este scopul superiorității tale de om. Nu întoarcere, deci, și nici oprire, ci creștere deplină și firească.

Aici se situează simplitatea; simplitatea este starea morală a omului ce se mișcă esențial și sincer. Simplitatea în etică, întocmai ca și în estetică, înseamnă linie mare, trăsătură esențială și definitorie. Liniile mari dau chipul făpturii, liniile mari constituie și aduc definirea.

Simplitatea ca stare morală este o stare originară ideii de început, de principiu, adică de Dumnezeu. De aceea Biblia, cartea simplității și a permanențelor, ne vorbește de simplitate în legătură cu copilul și profetul.

Îndepărtând poverile podoabelor inutile, simplitatea dă omului echilibrul interior, îi dă putere și o mare stăpânire de sine. Omul simplu rămâne cu sine, curat și întreg, liber în fața elementelor adăugate, exterioare. Omul simplu trăiește viața în plin și esențial; o trăiește astfel pentru că rămâne în ea, nu în artificiu.

Simplitatea dă siguranță și certitudine interioară, dă putere de depășire a contingentelor și evită vițiul. Pe calea simplității omul se împlinește pentru că trăiește firesc și esențial.

Simplitatea este starea morală prin care o seamă de posibilități se deschid; firescul și armonia ei ne fac să experimentăm o stare plină de prospețime și înțeles, aceea a orizontului deschis. Sensul lucrurilor și al vieții este prins mai ușor și adevărat de către omul simplu decât de omul complicat, deoarece primul păstrează legătura directă cu izvoarele și are, totodată, puterea să distingă și să înțeleagă datele aparente și ascunse ale realității.

A fi simplu înseamnă a exista în viață și a exista în viață înseamnă a-i trăi și a cuceri sensul; sensul vieții nu poate fi prins situându-ne în afara ei, mergând mânați de instincte sau călcând drumul artificiilor noastre mentale. Omul simplu trăește imediatul înconjurător, dar cu ochii deschiși distanțelor mari ale lumii.

Prin aceste elemente și înfățișări ale simplității, înțelegem cum acela care trăește cu adevărat în simplitate ajunge să trăiască o viață de echilibru și armonie, de profundă umanitate. Ființa sa interioară, aparent mică, are dimensiuni neînțelese de acei ce judecă după criteriile cantitative exterioare ale lumii moderne. Eliberat de poveri inutile și periferice atât de complexe lumii noastre, omul poate reuși să cucerească adâncimile condiției sale și să-și manifeste creator umanitatea; cugetul și fapta sa nu sunt legate de lucruri întâmplătoare, ci de datele sigure și semnificative ale vieții.

Bucuria trăirii în simplitate poate fi înțeleasă din libertatea și puterea de creație pe care o câștigă omul. Virtuos al simplității, omul există și se manifestă ca o făptură vie, originară, de o mare plinătate și echilibru interior, de o largă deschidere a spiritului către realizarea unei atitudini afirmative în fața vieții.

LA VÂNAT DE OAMENI

pagina 16

01 | LA VÂNAT DE OAMENI

De ce se urăsc oamenii? E atât necunoscut și atâta suferință legată de soarta noastră, încât legea de toate zilele ar trebui să fie numai dragostea și mângâierea.

De ce se chinuie oamenii unii pe alții? N-au loc sub soare? Nu le ajunge pânza cerului? Sunt atât de grele păcatele ce ne apasă, încât ar trebui să lucrăm până la cea din urmă fărâmă de putere pentru a înlătura urâtul ce ne desparte unii de alții.

E multă frumusețe în lume, dar oamenii orbi nu o văd. Înclinarea spre a face rău e atât de puternică, încât pentru a o învinge a fost nevoie de marea dragoste și jertfa Dumnezeului întrupat.

Sunt oameni sinceri și sunt oameni vicleni. E sfâșietor de trist să vezi cum între oameni, ca și între popoare, calea înșelăciunii dă pas înaintea celor ce o folosesc.

Viața ne dă foarte des acest spectacol: omul bun, omul curat este vânatul celui viclean; acesta din urmă nu poate trăi fără pradă. Morala publică aduce laude și răsplătește fapta acestuia, faptă care nu are nici o deosebire față de aceea a unui lup fugărind o căprioară pe întinderile albe ale zăpezii.

De ce stau oamenii la pândă și se vânează unii pe alții? De ce cred ei că au loc în lume numai atunci când dispare altul? Locul tău, locul darurilor proprii nu ți-l poate lua nimeni; îl ai odată cu viața.

02 | OMUL „REALIST”

Omul „realist” este în genere înclinat să trăiască mai mult prezentul; prezentul care, fără un sens și o luptă a noastră, nu reprezintă nimic și care fuge; să-l trăiască prin toate simțurile atât de rafinate de civilizația aceasta de care suntem atât de mândri.

A mânca bine, a îndrăgi femei frumoase, a fura și a exploata pe cei slabi, a dormi lenea unui trup obosit de senzații tari, a te închina icoanelor rotunde ale banului devenit în acest fel adevăratul Dumnezeu făcător de minuni, iată expresia unei vieți pentru care a trudit o lume întreagă de milenii.

Ce va fi mâine, nu-l interesează pe acest om; poate să se frângă și osia cerului! Ce va fi mâine „vom trăi și vom vedea.” Totul trebuie consumat acum pe calea simțurilor însetate de puternice zguduiri, trebuie îndrumat către totala satisfacție a pământului uscat și nerodit din noi.

Gândurile mari, credințele, dorul unei vieți mai pure și mai frumoase sunt ale poezilor, ale visătorilor; omul „realist” n-are ce face cu ele, nu le caută și nici nu le cultivă pentru că „nu umblă după himere.” Acest om îndobitocit de binele material, acest om al prezentului stors de sensuri, acest om își duce viața numai cu perdelele trase, închis, apăsător, căzut în propria sa întunecime.

Drama începe acolo unde prezența sa este activă. El reteză elanuri, compromite credințe, îngenunche frumusețea și omoară oamenia. El nu poate suferi altceva dincolo de ființa sa înrădăcinată atât de puternic într-un pământ care și el refuză să-l primească.

Omule mic, omule rău, omule dizolvant, de ce ești uneori atât de puternic?

03 | LIBERTĂȚI ȘI LIBERTATE

De veacuri omul suferă și luptă pentru libertate: libertatea de cuget, de faptă, libertatea pentru darurile frumuseții și ale credinței.

O zădărniciu cât muntele vieții. Omul trăiește mereu, trăiește dezgustător de plin toate libertățile făpturii sale căzute;

trăiește libertatea desfrâului, a minciunii, a lenei și a furtului; libertatea tuturor păcatelor, libertatea care distruge, care schimbă viața într-o mlaștină unde cresc numai plante otrăvitoare.

Omul nu a înțeles și nici nu a făcut nimic pentru câștigarea adevăratei libertăți care este o condiție absolută a omeniei. Libertatea nu poate fi găsită decât în inima ta; ea este o floare a spiritului. Nu căta în jurul tău ceea ce ai în tine. Sfarmă piatra ce acoperă aurul.

Libertatea este un dar al lui Dumnezeu. Libertatea nu poate fi decât interioară, nu poate fi decât dragostea și creația; libertatea este putere deschisă pajiștilor înflorite ale lui Dumnezeu.

Când omul apare, omul de conștiință și misiune, apare și libertatea. În acest caz libertatea nu este ceva formal și relativ, ci este ceva esențial și absolut. Împrejurul omului adevărat, în fapta și în cugetul său, în simțămintele care îl străbat, libertatea este o cale a vieții și a desăvârșirii, este o condiție a spiritualității și un semn al omului în rosturile sale mari.

04 | FORME ALE RÂSULUI

Sunt oameni care râd în fața suferinței, suferința lor sau a altora. Râsul în fața suferinței exprimă două naturi, deși are o singură înfățișare. Între cei ce râd în fața încercărilor grele sunt deosebiri esențiale.

Unii oameni râd în fața suferințelor dintr-o nesimțire, dintr-o infirmitate lăuntrică. Ei nu pot să înțeleagă suferința; nici nu acceptă, nici nu o înlătură. Acești oameni râd pentru că nu văd, pentru că sunt lipsiți de sensibilitate morală.

Alții râd că nu au ce să facă, râd că altfel i-ar doborî durea, râd să înșele, să mângâie propriul lor suflet sau al altora. În cazul acesta, râsul este o terapie morală cu mari roade.

Cine râde de suferința lui și a altuia, fără ca acest răs să aibă o temelie de adâncă umanitate, adică să fie îndemn, de-pășire, leac împotriva răului prezent, este un cinic. Cinismul este unul dintre cele mai triste peisagii ale sufletului omenesc.

Sunt oameni care din orice situație știu să scoată la lumină partea comică. Râsul în sine sau judecat din punct de vedere moral nu este condamnat. E un lucru firesc al naturii noastre; are o înrâurire pozitivă asupra vieții lăuntrice.

Trebuie făcută însă o deosebire care îndeobște nu este luată în seamă. Sunt oameni care caută să picure cu acidul trufiei lor suferința și îngenuncherile în fața destinului ale altora. Aici râsul nu mai are un sens creator. Oamenii se socotesc, în genere, prea deștepți și își hrănesc trufia din sufletul celor mai adânc încercați. Râsul în acest fel trebuie condamnat pentru că are un sens negativ. Este ceea ce numim batjocură. Și nimeni nu are dreptul de a se chema om dacă se simte bine pe seama celor mai adânci și umane dintre stările interioare ale fratelui său.

Există totuși un altfel de răs creator. E vorba de humor. Oamenii care sunt dăruți cu acest simț al humorului sunt dintre cei mai buni. Râsul lor este pozitiv, este luminat. Râsul lor este o formă a dorului nostru de viață.

Humorul este blând; batjocura este crudă. Humorul este uman; râsul batjocoritor este inuman. Inteligența este prezentă în humor ca și în batjocură, dar această însușire a omului este aici curată, nu este pervertită, drăcească, cum e în cel de-al doilea caz.

05 | DISCUȚIA

Discuția în contradictoriu e bună numai când o conduce Socrate. Altfel este nerodnică în ceea ce privește subiectul și nenorocită în ceea ce privește raporturile dintre oameni. Dialogul

are regulile lui pe care nici cei mai buni dintre noi nu le pot respecta integral.

Obișnuit, aceste discuții pun în lumină o seamă de defecte ale convorbitorilor, ieșite desigur de cele mai multe ori din setea de dominație și din teama de a nu fi înfrânți; amândouă izvorâte din trufie.

Discuția în contradictoriu este bună numai când se găsesc oameni care sacrifică toate elementele personale și care se înțeleg în chip desăvârșit asupra unui lucru: adevărul.

Un duh bun vorbește: „Îmi plac mai mult mărturisirile. Discuțiile în care cad fără voia mea, mă fac să sufăr. Descopăr la prietenul meu o slăbiciune sau o ieșire neașteptată; și pentru una și pentru alta mă întristez și sufăr. Lupt continuu împotriva dușmanului din mine, mă străduiesc să-mi scutur ruggina sufletului și e nedemn ca pentru un moment de falsă biruință să-mi frâng lumina. De aceea de multe ori cedez cu toată cunoștința dreptății mele.”

06 | TRUFIA

În comunitățile omenești întâlnim adesea un spectacol dintre cele mai triste. Oamenii mai simțitori, mai curați și mai blânzi sunt de obicei obiectul batjocurii celorlalți lipsiți de aceste daruri.

Bunătața care este strâns legată de dragoste și puritate, de cele mai multe ori este luată drept prostie. Lipsa de capacitate în a face răul și a brutaliza este socotită ca o infirmitate morală și deci obiect de dispreț.

În om este o ciudată înclinare de a se distra și exprima trufia pe această cale. Dar nu numai atât. Omul este înclinat adesea să creadă în desăvârșita sa putere: stăpân deplin pe soarta sa și a semenilor, stăpân neîntrecut și bun cârmuitor a toate.

Este aici sens întors și tragic al vieții morale.

Omul cade adesea în mrejele mulțumirii de sine, în înțeleșul închipuirii de sine. Trufia se naște din această stare.

Trufia înseamnă o acordare de credit nefirească față de persoana noastră; e un fel de încântare până la autodivinizare. Aparent, trufia este tărie și superioritate. În fond însă această stare morală este slăbiciune și decadență. Omul trufaș este un om suficient, un om cu orizontul strâmt. Omul trufaș dovedește o jalnică sărăcie spirituală; el duce o viață de mare platitudine și întunec.

Când trufia apare, căile marilor experiențe interioare, legătura cu izvoarele omeniei noastre, puterea de înnoire și realizare nu mai sunt cu putință.

Încrederea în puterile noastre, în însușirile proprii este absolut necesară unei vieți rodnice, cu condiția ca această încredere să nu treacă dincolo de limitele firești ale făpturii noastre neîmplinite. Din lipsa de conștiință și discernământ a omului a născut această stare de tristă suferință a vieții morale care se exprimă prin trufie.

07 | MAGIA MINCIUNII

Oamenii nu pot trăi fără să mintă. Minciuna este o hrană zilnică mai ales pe masa oamenilor „de sus.” Poleită cu nume de inteligență, diplomație sau alte meșteșuguri, minciuna cheamă, leagă și desleagă, preface și mai ales farmecă. Minciuna ascunde totdeauna ceva; minciuna este perdeaua trasă crudeilor, dar nu mai puțin frumoaselor adevăruri.

Minciuna este prezentă în viața noastră nu numai pentru că sunt oamenii mincinoși, oameni care suflă continuu cuvinte rotunde și subțiri ca bășicile. Ea este cultivată și de-o altă categorie, de acea a trufașilor. Omului îi place minciuna, îi place

să fie mințit. Spune cuiva un lucru adevărat; spune-i direct tot ce crezi nedemn și urât din gândul și fapta sa. Vei culege imediat ura și disprețul. Spune-i minciuni plăcute care să-i satisfacă închipuirea de sine, spune-i vorbe goale, dar catifelate și vei culege sigur dragoste și prețuirea sa.

Omul acesta civilizată, omul de care suntem atât de mândri, nu vrea să gândească, nu vrea să lupte, nu vrea să renunțe pentru a-și întări făptura atât de goală și nenorocită. El umblă acoperit de o strălucire asemănătoare celeia din mlaștinile netulburate.

Ah omule, cum îți mai miroase sufletul de la distanță!

Omul cinstit supără; supără pentru că sfarmă urâtul din preajma lui și cutremură casele deprinderilor rele. Omul cinstit incomodează; pentru că prezența lui nu cultivă florile urât mirositoare ale minciunii și furtișagului.

Climatul cinstei este aspru, este tare de nu poate rezista orice făptură cu nume de om. Climatului cinstei cere forță, cere eroism, cere despicarea lucrurilor până-n esența și sensul lor adevărat.

Pieptul plăpând al omului arareori rezistă marilor înălțimi.

08 | FIRE ÎNTOARSĂ

Făptura sculptată de mâinile subțiri ale tuturor rățăcirilor, omul cetății noastre caută senzuri acolo unde au secat toate luminile. Sensibilitatea sa pentru lucrurile mărunte și ușurința cu care trece peste cele de mare însemnătate ne arată cât de tulburată îi este ființa.

Sufletul tău se frânge sub povara durerilor din răscruci, gândul tău aleargă pe căile cerului deschis ca o minune și oamenii „societăților distinse” te săgetează ironic și te disprețuiesc că ai călcat regulile etichetei.

Omul cetății cunoaște, respectă și poartă grijă obositoare tuturor rânduielilor sociale, tuturor moravurilor și formelor inutile, pentru el „bunele moravuri alcătuiesc bunul suprem. Iată aici o problemă de existență: ești om cât știi să te porți în societate, nu cât cuprins lăuntric ai. Câtă durere și încrunțare, câtă tristețe și deznădejde trage după sine o greșală, făcută în felul comun al satului, al convorbirilor sau al ospetelor. Sufletul se cheltuie năprasnic ca după o pierdere ireparabilă.

Furtul, nedreptatea, crima, alungarea bunului Dumnezeu, semănat zilnic în urma pașilor și bătute adânc în metalul vieții sunt lucruri de nimic în ochii acestui om. Își întoarce privirea rătăcită către forme reci și gângavul ton al ușuratecului său fel rătăcit și întors.

CUVÂNT INTRODUCȚIV ERNEST BERNEA	pagina 5
ÎNDEMNI LA SIMPLITATE	pagina 9
ÎNDEMNI LA SIMPLITATE	pagina 10
LA VÂNAT DE OAMENI	pagina 16
OAMENI UNIVERSURI ÎNCHISE	pagina 26
FRAGILITATEA OMULUI	pagina 34
ÎNTÂI DRAGOSTEA	pagina 44
EȘTI CÂT DĂRUIEȘTI	pagina 56
ÎNNOITORII	pagina 68
SENSUL VIEȚII NOASTRE	pagina 78
CEL CE URCĂ MUNTELE	pagina 83
SENSUL SUFERINȚEI	pagina 84
EXISTENȚA DESCUMPĂNITĂ	pagina 94
CEL CE URCĂ MUNTELE	pagina 102
UNDE E OMUL?	pagina 110
OMUL, MISTER AL EXISTENȚEI	pagina 116
LUMINILE ORAȘULUI	pagina 124
SETEA DE VIAȚĂ	pagina 132
PUTERI ORDONATOARE	pagina 140
CE ESTE MAI ÎNSEMNAT	pagina 150
TREPTELE BUCURIEI	pagina 159
TREPTELE BUCURIEI	pagina 160
BUCURIA DE A FI ÎN LUME	pagina 168
BUCURIA DE A CUNOAȘTE	pagina 178
BUCURIA DE A CREA	pagina 186
BUCURIA DE A FI PUR	pagina 198
BUCURIA DE A FI ÎMPREUNĂ	pagina 214
BUCURIA PLENITUDINII	pagina 226
BUCURIA DĂRUIRII	pagina 238
SENSUL AFIRMATIV AL VIEȚII	pagina 246